

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Aastaraamat 2018

Koostaja: Eesti Teadusagentuur 2019

Toimetajad: Karin Jaanson, Liina Raju, Krista Tamm

Keeletoimetaja: Kristina Lepist

Kujundaja: Lii Ranniku

Fotod: Eesti Teadusagentuuri ja Research in Estonia arhiiv, Sven Tupits, Kristi Auli, Hele Priimets, Liina Raju, Priit Ladv, Sven Paulus

ISSN: 2228-4656

Sisukord

Saateks	2
Juhtimine	3
Struktuur	3
Nõukogu	3
Hindamisnõukogu	4
Eesti teaduse rahastamise süsteem toetab teaduse arengut ja mitmekesisust	5
Uurimistoetused	5
Teadustaristu	7
Teadus- ja arendustegevuse tõhustamine – RITA programm	8
Eesti Teadusagentuur toetab Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõimet üleilmses teadusruumis ning teaduse nähtavamaks muutumist Eesti rahvusvahelises kuvandis	9
Horisont 2020	9
ERA-NET	13
Euroopa teaduse ja tehnoloogia koostöövõrgustik COST	13
Tugi välisteadlastele	13
Brüsseli büroo	14
Mobilitas Pluss	15
Eesti teaduse rahvusvaheline tutvustamine – Research in Estonia	15
Kahepoolne teaduskoostöö	16
Eesti Teadusagentuur on hinnatud partner Eesti TAI poliitika kujundamisel	17
Teaduspoliitika konverents „Teadus kui Eesti arengumootor V. Kuidas teadus kaitseb Eestit?“	17
Analüüsi rakkerühm	18
Teadus- ja arendustegevuse statistika ja analüüs	18
Eesti Teadusinfosüsteem	18
Teadus ja teadmised on ühiskonnas nähtaval ja kõrgelt hinnatud	20
TeaMe+	20
Õpilaste teadusfestival	20
Teaduse populariseerimise riiklikud konkursid	22
Pimedate Ööde filmifestival	24
Teaduse populariseerimine arvudes aastal 2018	24
Teaduse kommunikatsioon ühiskonnas	25
Eesti Teadusagentuur on usaldusväärne, kompetentne, tõhus, partnereid kaasav ja oma töötajaid väärtustav organisatsioon	26
Töötajate koolitamine ja arendamine	27
Muudatused kordades ja regulatsioonides	27
Eesti Teadusagentuuri töötajad	28
Raamatupidamise aruandeaasta	30
Bilanss eurodes	30
Tulemiaruanne eurodes	31

Saateks

Hea lugeja! Sinu käes on Eesti Teadusagentuuri seitsmenda tegevusaasta lühiülevaade. Möödunud 2018. aastasse mahtus palju aastast aastasse korduvaid tegemisi, mille poolest teadusagentuuri hästi tuntakse.

Eesti Teadusagentuuri põhiülesanne on aidata kaasa Eesti teaduse edukale toimimisele. Et seda tööd hästi teha, pühendasime eelmisel aastal palju aega ja jõudu juba käimasolevate tegevuste ja toimingute paremaks muutmisele ning algatasime ka päris uusi tegevusi.

Uurimistoetuste süsteemi edasiarendamiseks töötasime välja uue granditüübi – arendusgrandi kontseptsiooni ja selle rakendamiseks vajalikud eeskirjad. Senini puudus Eestis rahastamise meede ühe teadus- ja arendustegevuse tüübi, eksperimentaalarenduse toetamiseks. Tehtud ettevalmistustöö lubab alustada uue granditüübi katsetamist 2019. aastal. Uurimistoetuste vallas jätkame teadlaste töö hõlbustamiseks uurimistoetuste reeglite lihtsustamist ning lõime võimalusi selleks, et teadlased saaksid paremini selgitada seda, milliseid tulemusi uurimistoetuste piires tehtud teadustöö andis ja mille poolest see tähtis on.

Hea hoo sai sisse tõukefondide rahastatav RITA programm, mille rahastusotsuste maht kasvas eelneva aastaga võrreldes üle kahe korra. Alustati tööd kuue mahuka riigile tähtsa strateegilise rakendusuringuga. Sama programmi raames on alguse saanud ministeeriumite teadusnõunike meede.

Teadusagentuuri töötajaskonna eluolu parandas Tallinna kontori sulgemine ning kogu tegevuse Tartu kontoris ümberkolimine.

Teadusagentuuri töö edutegureid sobib eelmise aasta tegevustest vahest kõige paremini ilmestama algatuse „Kust sa tead?“ lugu. See algatus sündis alles aasta keskpaiku mitme partneri ühistegevuse viljana, kus teadusagentuur täidab koordineerija osa. Algatus tekkis selleks, et juhtida poliitikute ja avalikkuse tähelepanu tõigale, et riigile tähtsate otsuste tegemisel on möödapääsmatu tugineda arvamuste või usu asemel faktidele, teadmistele ja teaduslikule lähenemisviisile. Selle algatuse vajalikkust ja asjakohasust kinnitas algatuse partnerite ringi väga kiire laienemine, aasta lõpuks ületas see juba kolmekümne piiri. See algatus tõestab, et teadusagentuuri tegevused õnnestuvad siis, kui teeme head koostööd oma oluliste partneritega.

Andres Koppel

Eesti Teadusagentuuri juhatuse esimees

Juhtimine

Eesti Teadusagentuur (ETAg) on Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) haldusalasse kuuluv sihtasutus, mis on asutatud riikliku teaduspoliitika elluviimise toetamiseks. Oleme partner teadlastele, teadus- ja haridusasutustele, ettevõtjatele ning riigile.

Teadusagentuuri eesmärk on toetada tõhusalt riikliku teadus- ja arendustegevuse (TA) ning innovatsioonipoliitika kujundamist ja rakendamist ning suurendada teadus- ja uuendustegevuste sotsiaalset ja majanduslikku mõju ning sünergiaid.

Teadusagentuuri tegevust suunavad arengukava aastani 2020, asutuse põhikiri ja Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) strateegias 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti“ sätestatud eesmärgid.

2018. aasta tegevused olid pühendatud viie arengukavas seatud strateegilise eesmärgi saavutamiseks:

1. Eesti teaduse rahastamise süsteem toetab teaduse arengut ja mitmekesisust.
2. ETAg toetab Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõimet üleilmses teadusruumis ning teaduse nähtavamaks muutumist Eesti rahvusvahelises kuvandis.
3. ETAg on hinnatud partner Eesti TAI poliitika kujundamisel.
4. Teadus ja teadmised on ühiskonnas nähtaval ja kõrgelt hinnatud.
5. ETAg on usaldusväärne, kompetentne, tõhus, partnereid kaasav ja oma töötajaid väärtustav organisatsioon.

STRUKTUUR

ETAgis on kuus osakonda, millest viis korraldavad põhi- ja üks tugitegevusi. ETAgi kontor asub Tartus (Soola 8), kaks töökohta paiknevad Tallinnas (Tõnismägi 11) ning Brüsselis töötab Eesti teadus- ja arendustegevuse kontaktbüroo.

NÕUKOGU

Teadusagentuuri nõukogu kavandab agentuuri tegevust, korraldab juhtimist ja tegeleb järelevalvega. Nõukogu liikmed määrab ametisse ning kutsub tagasi haridus- ja teadusminister.

ETAgi nõukogu koosseis 2018

Indrek Reimand

Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse ja teaduse asekancler; nõukogu esimees

Teet Jagomägi

Reach-U juhatuse esimees

Joonas Pärenson

Rahandusministeeriumi riigieelarve osakonna nõunik

Toivo Maimets

Tartu Ülikooli professor

Kaupo Reede

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna juhataja

Mart Ustav

Tartu Ülikooli professor, akadeemik

Anu Toots

Tallinna Ülikooli professor

HINDAMISNÕUKOGU

Teadusagentuuri hindamisinõukogu on teadus- ja arendustegevuse eri valdkondade tunnustatud teadlastest koosnev eksperdinõukogu, mille esmaülesanne on uurimistoetuste taotluste hindamine. ETAgil otsusel täidab hindamisinõukogu ka teisi teadusagentuurile õigusaktidega pandud ülesandeid.

Hindamisinõukogu koosseis alates 29. märtsist 2018

Allen Kaasik, Tartu Ülikooli professor

Anne Kahru, Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur

Ellu Saar, Tallinna Ülikooli professor

Ivo Leito, Tartu Ülikooli professor

Jaan Eha, Tartu Ülikooli professor

Jaan Raik, Tallinna Tehnikaülikooli professor

Jakob Kübarsepp, Tallinna Tehnikaülikooli professor

Jarek Kurnitski, Tallinna Tehnikaülikooli professor

Marek Tamm, Tallinna Ülikooli professor

Marika Mänd, Eesti Maaülikooli professor

Richard Villems, Tartu Ülikooli professor

Tiit Tammaru, Tartu Ülikooli professor

Toomas Rõõm, Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi juhtivteadur

Ülo Mander, Tartu Ülikooli professor

2018. aastal kuulusid asendusliikmena hindamisinõukogu koosseisu ka Tartu Ülikooli professor **Mihkel Zilmer** ja Tervise Arengu Instituudi vanemteadur **Eha Nurk**.

Eesti teaduse rahastamise süsteem toetab teaduse arengut ja mitmekesisust

UURIMISTOETUSED

Uurimistoetused ehk grantid on mõeldud tipp-tasemel teadus- ja arendusprojektide ning nendega kaasnevate tegevuste rahastamiseks.

Uurimistoetusi saavad taotleda kõikides positiivselt evalueeritud Eesti teadus- ja arendusasutustes töötavad teadlased, olenemata nende kodakondsusest või päritoluriigist. Uurimistoetusi makstakse Eesti riigieelarvest. Uurimistoetuste konkursse korraldab Eesti Teadusagentuur ning taotlusi hindab ja toetusi määrab ETAgi hindamisnõukogu.

Eesti Teadusagentuur menetleb kahte teadus- ja arendustegevuse finantseerimise riiklikku rahastusinstrumenti: institutsionaalseid (IUT, sh tuumiktaristu) ja personaalseid uurimistoetusi (PUT).

Personaalne uurimistoetus

PUT taotlusvoor 2018

Vooru maht: 8,7 miljonit eurot

Esitatud taotlusi: 370

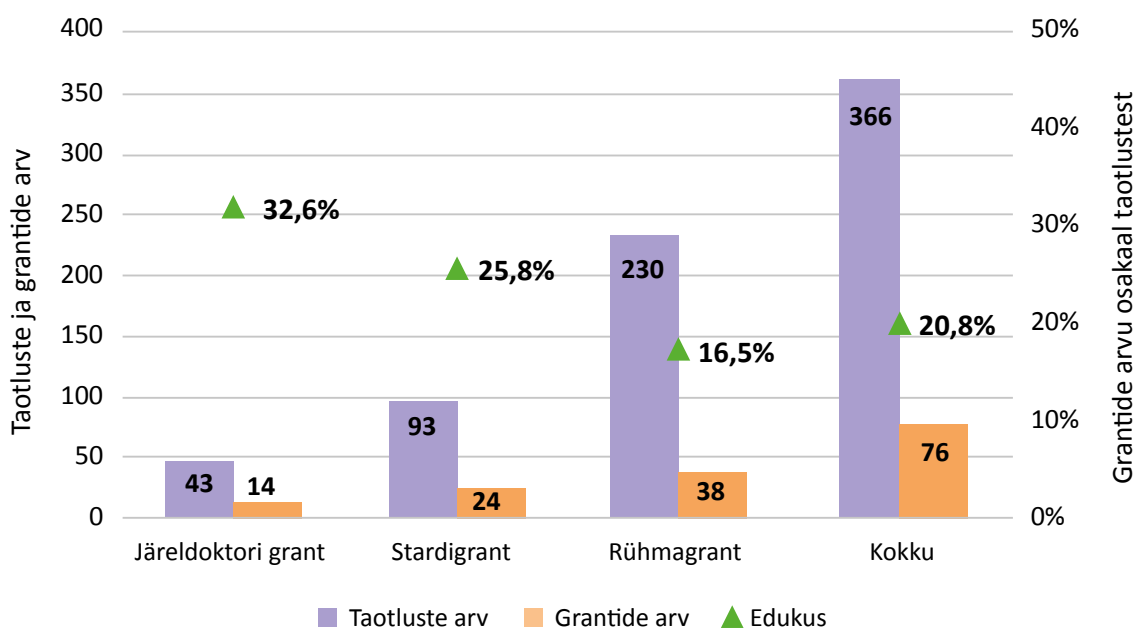
Menetlusse võetud taotlusi: 366

Taotluste maht: 44,8 miljonit eurot

Retsensente: 665 (rohkem kui 44 riigist)

Teadusagentuuri hindamisnõukogu ettepanekul rahastati 76 PUT projekti. Neist 14 oli järeldoktori-, 24 stardi- ja 38 rühmagprojekti.

2018. AASTAL 2019. AASTAKS TAOTLETUD JA ERALDATUD GRANTIDE ARV NING ERALDATUD GRANTIDE ARVU OSAKAAL TAOTLUSTE ARVUST GRANDITÜÜPIDE KAUPA

PERSONAALSETE UURIMISTOETUSTE MENETLEMINE ARVUDES AASTATEL 2013–2018

	PUT2013	PUT2014	PUT2015	PUT2016	PUT2017	PUT2018	PUT2019
Esitatud taotluste arv	194	285	306	353	364	328	370
Menetletud taotluste arv	194	283	300	349	355	317	366
Grantide arv	42	38	75	62	89	43	76
Menetletud taotluste maht eurodes	12 997 505	17 940 314	18 403 817	21 504 823	24 302 774	31 809 857	44 911 539
Rahastatud taotluste maht eurodes	2 261 352	1 717 085	3 650 513	3 055 196	4 680 367	3 992 444	8 727 100

Jätkutaotlused ja lõpparuanded

2018. aastal menetleti 126 PUT jätkutaotlust 2019. aastaks ja 29 lõpparuannet ning 109 IUT teema ja 8 IUT tuumiktaristu jätkutaotlust, mille kohta hindamiskooskogu tegi haridus- ja teadusministrile rahastamise jätkamise ettepaneku.

Rakendus 2016. aastal alustatud aruandluse lihtsustamise viimane etapp, mis vähendab oluliselt teadlaste koormust uurimistoetuste taotlemisel ja aruandlusel. Vabanenud aega saavad nad nüüd kasutada projektieesmärkide paremaks täitmiseks.

Koos aruandluse lihtsustamisega kavatsetud PUT projektide tulemuste senisest aktiivsemat ja selgemat avalikkusele tutvustamist saatis samuti edu. Uute rahastatud taotluste kohta koostati koostöös teadlastega avalikkusele mõeldud tekstid, lõppenud PUT projektide aruannetest valiti igas neljas valdkonnas välja parim, mille kohta valmistati postriid. Uued taotlus- ja aruandevormid ergutavad teadlasi senisest enam mõtlema oma teadustöö tutvustamisele erialavälisele publikule, mis omakorda aitab põhjendada teaduse rahastamise olulisust.

Uued granditüübid

Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastamissüsteem on teiste riikidega võrreldes lihtne, sest rahastamisinstrumentide arv on väike. Grantide taotlemise ja menetlemise seisukohalt võib seda pidada kasulikuks. Samas ei toeta selline lihtne

Eesti Teaduste Akadeemia liige Peeter Saari seisab oma lõppenud projekti (loodusteaduste ja tehnika valdkond) tutvustava tunnustuspostri kõrval

süsteem kõigi TA-le seatud eesmärkide saavutamist. Võrreldes edukate riikidega on Eestis rakendusuuringute ning eksperimentaalarenduse osakaal kogu teadus- ja arendustegevuses väike, sektoritevaheline liikuvus jätab soovida ning ühiskond võiks olla rohkem kaasatud teadustöö juhtimisse. Pealegi on väljaantavate konkurentsipõhiste personaalsete uurimistoetuste maht aastate lõikes väga kõikum, erinedes ligi viis korda väikseima ja suurima mahuga aastal. Nende probleemide leevendamiseks ning Eesti riigi strateegiliste eesmärkide saavu-

tamiseks peeti teaduse rahastamise töörühmas kaks arutelu uute granditüüpide teemal. Arutelu käigus otsustati, et 2019. aastal tuleb alustada eksperimentaalarendusgrandi (lühinimetusega arendusgrant) katsetamisega ja leida lahendus tsüklilisuse vähendamiseks. Teadlaste sektoritevahelise liikuvuse parandamise võimalusi, milleks on teadusesse tagasipöörduja grant, ja ühiskondlik-majanduslikele probleemidele orienteeritud sihtteema grandid arutelusid jätkatakse edaspidi, kui riigieelarvest neile rahastus saadakse.

TEADUSTARISTU

Eesti Teadusagentuur koostab ja uuendab regulaarselt (iga kolme aasta tagant) **Eesti teadustaristu teekaarti**, mis sisaldab loetelu uutest või ajakohastamist vajavatest riigile olulistest teaduse infrastruktuuriüksustest. ETAgile teadustaristu komisjon hindas 18 senist teekaardi objekti ja 15 uut teadustaristut ning tegi septembri lõpus ETAgile Eesti teadustaristu teekaardi uuendamise ettepaneku, jagades sealjuures soovitusi ja kommentaare. Komisjoni tööle ja soovitudele tuginedes tegi ETAg 6. oktoobril 2018 Haridus- ja Teadusministeeriumile teekaardi uuendamise ettepaneku. Vabariigi Valitsus kiitis 14. veebruaril 2019 Eesti teadustaristu teekaardi objektide uuendatud loetelu¹ heaks. Eesti teadustaristu teekaardi koosseisus jätkavad kõik senised teadustaristud ja lisandus kolm uut taristuobjekti: Eesti pere- ja sündimusuuring 2020, meretehnoloogia ja hüdrodünaamika teadustaristu

(SCC) ning nutika tootmise tuumiktaristu (SmartIC). Teekaardi koosseisu arvati ka Eesti liitumine kuue rahvusvahelise teadustaristuga: Põhjamaade e-infrastruktuuride koostööorganisatsioon (NelC), integreeritud süsinikuseire süsteem (ICOS ERIC), ökosüsteemide analüüs ja eksperimentaaluuringud (AnaEE), Euroopa loodusteaduslike kollektsioonide võrgustik (DiSSCo), pere- ja sündimusuuringu programm (GGP2020) ning Euroopa molekulaarbioloogia laboratoorium (EMBL). Teekaart on sisendiks Euroopa Liidu (EL) tõukeraha toel toimuva tegevuse „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuride toetamine teekaardi alusel“ teisele taotlusvoorule.

Osaleti ja esindati Eestit erinevates ELi teadustaristu organisatsioonide (Euroopa neutronkiirguse allikas, EATRIS ERIC, BBMRI ERIC, ELIXIR, EuroHPC jt) töörühmades ja -kogudes.

1 Eesti Teadusagentuur, <https://www.etag.ee/rahastamine/infrastruktuuritoetused/teadustaristu-teekaart>.

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE TÕHUSTAMINE – RITA PROGRAMM

Riigi osatähtsuse suurendamiseks teadus- ja arendustegevuse strateegilisel juhtimisel on tõukefondide toel loodud programm RITA, mille tegevuste rahastusotsuste maht kasvas 2017. aastaga võrreldes üle kahe korra 9,5 miljoni euron. Kokku on rahastatud 77 uuringut, millest 2018. aasta lõpu seisuga on lõppenud 44 ja käimas 33.

RITA tegevuse 1 raames korraldatakse Eesti riigile vajalikke sotsiaal-majanduslike eesmärkidega valdkonnaüleseid rakendusuuringu. 2018. aastal valiti koostöös ministeeriumite ja Teadus- ja Arendusnõukoguga (TAN) välja kümme teemat, mille kohta telliti strateegiline uuring, ja üheksale teemale korraldati uuringute tellimise konkurss. Tehisintellekti teemal lähteülesande kavandamine võttis oodatust kauem aega ja konkurss toimub 2019. aastal.

RITA tegevuse 2 raames toetati teadmispõhise poliitika kujundamiseks vajalikke rakendusuuringu. Korraldati kaks taotlusvooru ja otsustati rahastada 17 uuringut ligi 0,8 miljoni euro väärtu-

ses (ministeeriumid tasuvad poole uuringute maksumusest). Tegevuse 3 raames tegutsevad kaksteist teadusnõunikku kümnes ministeeriumis. Neile korraldati aasta jooksul kaheksa üritust, sealhulgas nädalane visiit Brüsselisse.

RITA tegevus 6 toetab ettevõtjate ja teadusasutuste koostööd programmi NUTIKAS abil. Korraldati 29 taotluse hindamine ja selleks telliti 118 retsensiooni. 17 projekti toetati ligi 4,64 miljoni euroga. Võrreldes eelmise aastaga jäi rahastatud taotluste arv ja maht peaaegu samaks (2017. aastal toetati 19 projekti 4,67 miljoni euro väärtuses). Toimus viis ettevõtete ja teadusasutuste koostöövõimaluste tutvustamise üritust. Programmi tutvustati 15 teavitussyritusel, sealhulgas viies linnas, ülikoolides ja kõrgkoolides, ning Swedbanki ärikliendihalduritele ja Eesti suuremate ettevõtete juhtidele. Aasta jooksul aidati kaasa nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade kohta käivate meediakajastuste loomisele (kokku 56, sh 44 Vikerraadio rubriigis „Nutikas“, 11 ajaleheartiklit, üks kord Terevisioonis).

RITA tegevus 1 – kuus käimasolevat uuringut, lõppenud ei ole ühtegi:

1. Maapõueressursside efektiivsemate, keskkonnasõbralikumate ja säästvamate kasutusvõimaluste väljatöötamine.
2. Muutuvast tööturust ja rändest tulenevad võimalused ja väljakutsed haridus-, tööturu ning sotsiaalsüsteemis.
3. Personaalmeditsiini kliinilised juhtprojektid (katseprojektid) rinnavähi ja südame-veresoonkonna haiguste täppisennetuses.
4. Eesti biomajanduse ning selle sektorite olukorra ja väljavaadete uuring. Ärimudelite väljatöötamine biomajanduse valitud valdkondades.
5. Maapõueressursside efektiivsemate, keskkonnasõbralikumate ja säästvamate kasutusvõimaluste väljatöötamise alateema „Innovaatiliste ja keskkonnasõbralike põlevkivi või selle saaduste töötlemise tehnoloogiate arendamine“.
6. Riigiülese ja tervikliku olukorratundlikkuse võime loomine riigikaitse juhtimiseks ja koordineerimiseks.

RITA tegevus 2 – heaks kiidetud 66 ministeeriumite uuringuteemat (millest 6 jäeti ära), 37 uuringut on 2018. aasta seisuga lõppenud ning 23 uuringut on käimas.

RITA 4 – tellitud 11 TAI poliitika uuringut², 2018. aasta lõpu seisuga lõppenud 9 uuringut ja käimas oli 2 uuringut.

² Eesti Teadusagentuur, <https://www.etag.ee/rahastamine/rakendusuuringu-toetused/rita-rakendusuuringu/rita-tegevus-4-rita-4>.

Eesti Teadusagentuur toetab Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõimet üleilmses teadusruumis ning teaduse nähtavamaks muutumist Eesti rahvusvahelises kuvandis

Eesti Teadusagentuur toetab Eesti teadlaste üleeuroopalist teaduskoostööd nii rahastamise kui ka informatsiooni jagamise ja nõustamisega.

Koos teadusasutuste, ministeeriumite ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega (EAS) arutleti Eesti välisteaduskoostöö prioriteetide üle. Arute-

lude tulemusena koostati „Eesti Teadusagentuuri välisteaduskoostöö põhimõtted“. Rahvusvahelise teaduskoostöö strateegiliseks juhtimiseks ja 2019. aasta rahvusvahelistes partnerlustes osalemise kava koostamiseks koguti informatsiooni ministeeriumitelt, positiivselt evalveeritud TA asutustelt ja EASilt.

HORISONT 2020

Eesti Teadusagentuur täidab Euroopa Liidu raamprogrammi Horisont 2020 Eesti kontaktpunktide võrgustiku ülesannet. Horisont 2020 konsultandid jagavad raamprogrammis osalemisest huvitatud organisatsioonidele ja isikutele infot konkursside toimumise ja neis osalemise tingimuste kohta, korraldavad infopäevi ja konverentse, aitavad leida partnereid, koolitavad ja nõustavad taotlejaid.

2018. aastal toimus 36 infopäeva, koolitust ja seminari, millest võttis osa 2589 inimest. Individuaalseid konsultatsioone anti 189 korral ning vastati 2705 päringule. Konsultatsioonide arv on võrreldes 2017. aastaga kasvanud, 12 protsenti konsultatsioonidest oli mõeldud ettevõtjatele.

Konsultandid täidavad ka Horisont 2020 programimikomitee delegaadi ülesandeid, kaasates eksperte ministeeriumitest (Haridus- ja Teadusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Maaeluministeerium, Kaitseministeerium, Sotsiaalministeerium), ülikoolidest (Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Eesti Maaülikool, Tallinna Ülikool),

rakenduskõrgkoolidest (Eesti Lennuakadeemia, Sisekaitseakadeemia, Tallinna Tehnikakõrgkool), erialaorganisatsioonidest ja ettevõtetest (Vähi TAK, Elering, EITL), teadusasutustest (Tartu Observaatorium) ning partnerorganisatsioonidest (EAS). 2018. aastal osaleti 56 programimikomitee koosolekul, kus arutleti peamiselt aastate 2018–2020 tööprogrammide teemal ja fikseeriti lõpptekst, samuti analüüsiti Euroopa Komisjoni ning täideviivate agentuuride projektitaotluste hindamise ja edukuse aruandlust.

HORISONT 2020 JA EESTI ARVUDES (2014-2018)

Esitatud taotlusi	3 525
Edukaid projekte	482
nendest VKEd	141
Taotletud eelarve (miljonit eurot)	1 373
Saadud toetus (miljonit eurot)	155,6
Koordinaatoreid	110
sh organisatsioonid	58

Korraldati ELi teadusvolinikku Carlos Moedast nõustava mõttekoja RISE (Research, Innovation and Science Policy Experts) rühma konsultatsioon-nõupidamine, millest võtsid osa 31 ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi eksperti Eestist, Lätist ning Leedust. Kohtumise eesmärk oli koguda ideid ja soovitusi 9. raamprogrammi koostamiseks. ETAg nõustas HTMi Vabariigi Valitsuse 9. raamprogrammi seisukohtade koostamisel. Korraldati raamprogrammi konverents „Mis on horisondi taga“ (93 osavõtjat), kus esitleti Horisont 2020 eedamaid projekte, Euroopa Komisjon ja HTM tutvustasid järgmise raamprogrammi aluseid ning Eesti seisukohti. Ministeeriumite teadus- ja arendustegevuse võimaluste parandamiseks korraldati Euroopa teadusruumi ja -partnerlusi tutvustavaid infopäevi/seminare Sotsiaalministeeriumis, Kultuuriministeeriumis ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis.

ETAg toetab ELi raamprogrammide taotlusvoorudes hindamiskünnise ületanud projektide taotluste koostamist ning 7. raamprogrammi projektide käi-

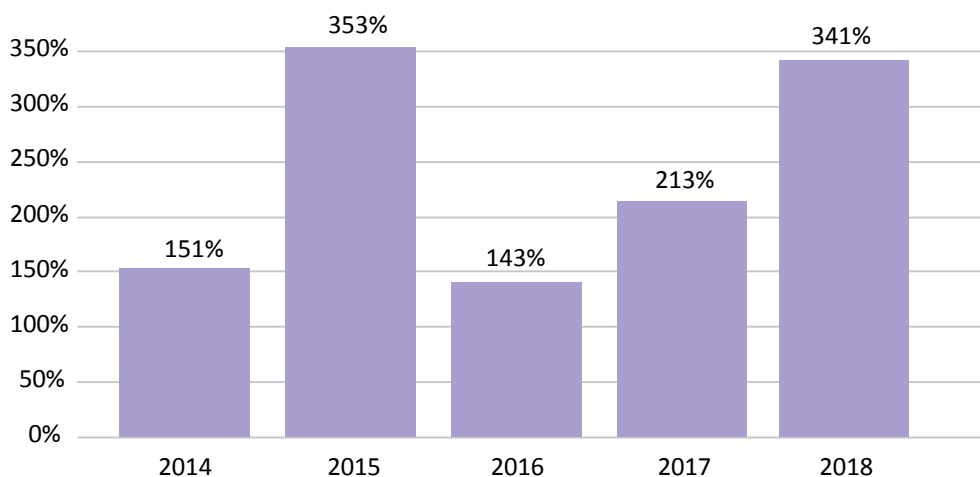
bemaksu kompenseerimist. 2018. aastal menetleti 35 Horisont 2020 ettevalmistustoetuse taotlust. Ettevalmistustoetust maksti välja 35 organisatsioonile (neist 9 olid väikese ja keskmise suurusega ettevõtted ehk VKEd) kokku 134 000 eurot. 7. raamprogrammi projektide käibemaksu kompenseerimistoetust maksti välja 6 taotlusele kokku 15 891 eurot. Balti boonuse toetust eraldati neljale projektile.

Eesti teadlaste jaoks võib programmi Horisont 2020 pidada kordaläinuks. ETAg on omalt poolt kaasa aidanud nõustamise ja teavitustegevustega. Aasta jooksu esitasid Eesti organisatsioonid Horisont 2020 erinevatele konkurssidele **723** taotlust, millest **128** said rahastuse (nendest **37** VKEdes esitatud). Rahastatud projektidele Euroopa Komisjoni poolne eelarve oli **43,1** miljonit eurot, millest **10,6** miljonit oli mõeldud VKEdele. Võrreldes 2017. aastaga on eraldatud toetuste summa kahanenud peamiselt 2017. aastal alanud suurte ERA Chairs (Euroopa teadusruumi õppetoolid) projektide tõttu.

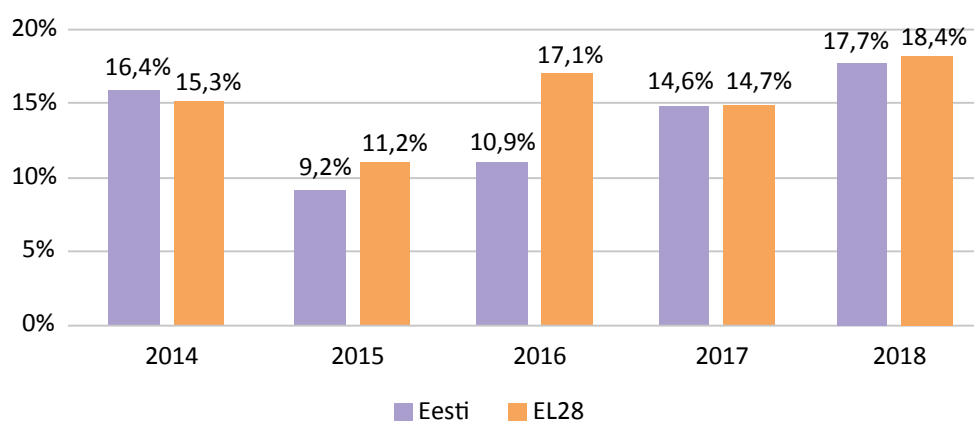

RISE-rühma kohtumine

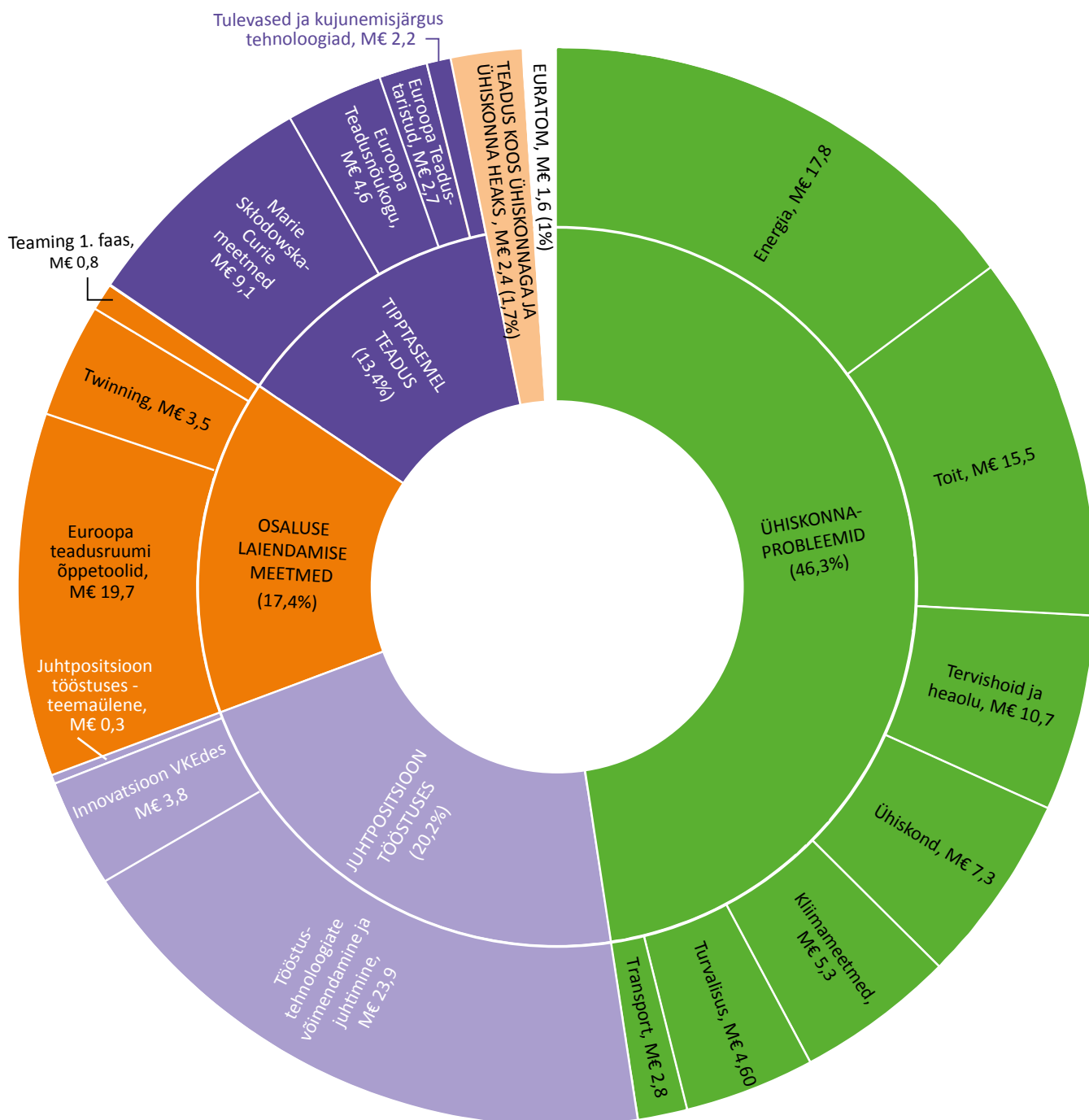
RAAMPROGRAMMIST HORISONT 2020 SAADUD TOETUS SKP KOHTA VÕRRELDDES EL28 KESKMISEGA
(EL28=100%)

EESTI EDUKUS RAAMPROGRAMMIS HORISONT 2020 VÕRRELDUNA EL28 RIIKIDE KESKMISEGA

RAAMPROGRAMMIST HORIZONT 2020 EESTISSE LAEKUNUD RAHASTUSE JAGUNEMINE
TEEMAVALDKONDADE VAHEL 2018. AASTA LÕPU SEISUGA

Allikas:
Eesti Teadusagentuur,
<https://www.etag.ee/tegevused/uuringud-ja-statistika/statistika/raamprogrammide-statistika>

ERA-NET

ERA-NETid on teadus- ja arendustegevust rahastavate asutuste võrgustikud (partnerlused), mille peamine eesmärk on teadlastele mõeldud projektkonkursside korraldamine.

Eesti Teadusagentuur osales 2018. aastal üheksateistkümnes ERA-NETi võrgustikus. Neist üheteistkümnes lõppesid ühiskonkursid ja selgitati välja rahastatavad projektid. Edukaid Eesti osalusega projekte oli kolmteist, kahel neist oli Eesti koordinaator. Aasta jooksul toimunud ühiskonkurssidel osales 113 Eesti partnerit, neist kaheksas koordinaatorina. ERA-NETi võrgustike liikmena osales ETAg konkursiteemade valikul ja -tingimuste täpsustamisel, abistas ühiskonkursi sekretariaati

retsensentide leidmisel, nõustas taotlejaid, kontrollis taotluste vastavust ühiskonkursi tingimustele ning osales rahastavate asutuste koosolekutel, kus otsustati projektide rahastamine hindamise tulemusena kujunenud pingerea alusel. Soolise võrdõiguslikkuse probleemidele ja soo-uuringutele keskenduva võrgustiku GENDER-NET Plus raames moodustas ETAg koos liri teadusagentuuriga ühiskonkursi taotluste esitamist ja hindamist korraldava sekretariaadi. Kahevoorulisel konkursil menetleti kokku 85 taotlust 13 riigist.

ERA-NETi ühiskonkurssidega sarnaneb JPI Oceani ühiskonkurss, millega ETAg liitus 2018. aasta lõpus koos Keskkonnaministeeriumiga.

EUROOPA TEADUSE JA TEHNOLOOGIA KOOSTÖÖVÕRGUSTIK COST

Eesti Teadusagentuur koostöölastab Eesti osalemist Euroopa teaduse ja tehnoloogia koostöövõrgustikus COST (European Cooperation in Science and Technology). 2018. aastal osales Eesti 168 COSTi projektis. Sealhulgas liituti 24 uue projektiga ning juhtkomiteedesse nimetati 60 Eesti esindajat (komitee

liiget ja asendusliiget). Korraldati traditsiooniline COSTi Eesti aastaseminar COSTi võrgustikuprojektides osalevatele Eesti teadlastele (18 osalejat) ning COSTi võrgustiku infopäev koostöös EURAXESSi võrgustikuga ja Eesti Teaduste Akadeemiaga (71 osalejat).

TUGI VÄLISTEADLASTELE

Eesti Teadusagentuur osaleb üleeuroopalise mobiilsuskeskuste võrgustiku EURAXESS töös, et anda mobiilsetele teadlastele ja nende pereliikmetele nõu ja jagada usaldusväärset infot kõigis mobiilsust puudutavates küsimustes. 2018. aastal vastasid EURAXESSi Eesti võrgustiku liikmed ligikaudu 2300 mobiilsusega seotud päringule. Kõige rohkem küsiti rahastamisvõimaluste kohta, järgnesid elamislubade ja majutuse küsimused. Kõige rohkem päringuid tuli Indiast ja Iraanist, Euroopa riikidest Poolast.

Hallati Eesti EURAXESSi portaali ja Facebooki lehte, toimetati võrgustiku igakuist e-uudiskirja.

Korraldati hulk üritusi: Eesti, Soome ja Läti EURAXESSi võrgustike ühisüritus, Eesti Vabariigi 100. aastapäeva tähistamine ja tänuüritus EURAXESSi Eesti võrgustikule, välisteadlaste retk Pärnumaale, Politsei- ja Piirivalveameti koolitus teadusasutuste administratiivtöötajatele Tallinnas ja Tartus, EURAXESSi Eesti võrgustiku koosolekud augustis ja detsembris, koostöös COSTi võrgustikuga COSTi ja EURAXESSi infopäev ning välisteadlaste retk Tallinna teletorni ja botaanikaaeda.

EURAXESSi Eesti võrgustikuga liitus Estonian Business School. Koostati ja avati tehniline lahendus Work in Estonia ja EURAXESSi portaalide vahel,

mille kaudu kuvatakse Work in Estonia portaalis avaldatud töopakumised kohe ka EURAXESSi portaalis. Selle koostöö abil loodetakse töopakumiste, teadusasutuste ja ka EURAXESSi portaali ja võrgus-

tikku veelgi rohkem esile tuua. Peale selle hoiavad liikmesorganisatsioonide personaliosakondade töötajad kokku kuulutuste sisestamisele kuluvat aega.

BRÜSSELI BÜROO

Brüsseli büroo toel toimus neli üritust: Horisont 2020 projekti EXCEPT lõpukonverents, Eesti Sotsiaalministeeriumi ja Suurbritannia ühisseminar „From genomic data to personalised health care“, Läänemere piirkonna teadus- ja arendustegevuse programmi BONUS huvipoolte kohtumine koostöös BONUSse sekretariaadiga ja Eesti ministeeriumite teadusnõunike intensiivkoolitus. Viimasel osales kümme teadusnõunikku/ministeeriumi töötajat.

Kohtumistel Tartu Ülikooliga, Tallinna Tehnikaülikooliga ja Eesti Maaülikooliga lepiti kokku 2019. aasta ürituste plaan. Valmistati ette ja korraldati 2019. aasta püsistažööri ja 2019 esimese poolaasta lühiajaliste stažööride konkurss. Toetati teadusatašeed Euroopa Horisondi programmi läbirääkimistel. Abistati Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli delegatsioone visiitidel Euroopa Liidu institutsioonidesse.

14. märtsil 2018 toimus Tallinna Ülikooli rahvusvaheliste sotsiaaluuringute keskuse juhitud Horisont 2020 teadus- ja innovatsiooniprogrammi projekti EXCEPT lõpukonverents „Vulnerable Youth – Insights, policy and future perspectives“

MOBILITAS PLUS

Mobilitas Pluss programmi tegevused toetavad Eesti teaduse rahvusvahelistumist, mobiilsust ja järelkasvu loomist. Esimesel poolaastal korraldati heade tulemustega järeldoktori ja tagasipöörduva teadlase toetuse taotlusvoor. Tähtajaks laekus 106 järeldoktori ja 30 tagasipöörduva teadlase taotlust, millest rahastuse sai vastavalt 20 ja 14 kõrgeima hinde saanud taotluse esitajat. Kokku maksti uusi toetusi välja rohkem kui 3 miljoni euro eest. Aasta lõpu seisuga oli töös 46 järeldoktori, 14 tagasipöörduva teadlase ja 13 tippteadlase projekti.

Aasta jooksul toetati kuut projekti, mille abil ERC (European Research Council) granti taotlenud teadlased saaksid koostada uue ERC taotluse (neli neist algasid 2018. aastal). Üks sellise toetuse saaja sai ka ERC grandi. Lisaks koolitati aasta jooksul 54 teadlast ERC grantide teemal. Alustati üheteistkümne uue ERA-NETi projekti, ühe EIT (Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut) projekti ja ühe ERA (European Research Area) õppetooli rahastamist ning jätkati nelja ERA-NETi, nelja ERA õppetooli ja ühe EIT projekti toetamist.

Mobilitas Pluss	2016	2017	2018
Tehtud rahastusotsuste maht eurodes	9 086 490	7 977 386	4 834 785
Mobilitas Plussi menetletud taotluste arv	191	159	146
Mobilitas Plussi rahastatud taotluste arv	54	44	49
Tellitud retsensioonide arv	393	343	300
Käimasolevate Mobilitas Plussi projektide arv	10	70	97
Kokku programmiperioodil toetatud projekte	10	72	120

EESTI TEADUSE RAHVUSVAHELINE TUTVUSTAMINE – RESEARCH IN ESTONIA

Eesti Teadusagentuur tutvustab Eesti teadust rahvusvaheliselt „Research in Estonia“ (RiE) brändi all. Aasta alguses avati uuendatud researchinestonia.eu portaali. Mais ühineti üleilmse teadusuudiste portaaliga EurekAlert, millel on üle 12 000 registreerunud ajakirjaniku 75 riigist ja külastajate arv kuus ulatub miljonini. 2018. aastal edastati portaali 14 teadusuudist. Valmis video ressursside väärindamise teemal ja mitu teadust tutvustavat artiklit. Välisüliõpilastele korraldati neli Eesti teadusastutuste külastust (58 osalejat). Eesti teadust tutvustati Rootsi suurima päevalehe Dagens Nyheter ja Norra teadusuudiste portaaliga ajakirjanikele ning aidati teadusajakirja Nature ajakirjanikku koostamise korraldamisel.

Suuremaks ettevõtmiseks oli Eesti teaduse tutvustamine Toulouse'is toimival teadusfoorumil ESOF (European Science Open Forum). Eesti osalemist foorumil võib pidada kordaläinuks, sest messiboksi külastas päevas umbes sada huvilist. Väljapanekut messialal täiendas „Science to Business“ programmis personaalmeditsiiniteemaline sessioon, mis oli Eesti Vabariigi 100. aastapäeva rahvusvahelise programmi osa. Sessioonil oli ligi 80 kuulajat.

RiE portaalil, sotsiaalmeediakanalites ning partnerite trükistes (Time Flies) ilmus 131 Eesti teaduse edulugu/uudist.

Eestlased korraldasid 13. juulil 2018 Toulouse'is ESOFi programmis sessiooni pealkirjaga „Getting personal with personalised medicine“. Vasakult: Bobby Kaura – Illumina Inc., Lili Milani – Eesti Geenivaramu, Tartu Ülikooli genoomika instituut, tervise- ja tööminister Riina Sikkut, Olivier Lucas – Oxford Nanopore Technology, Karol Estrada – Biogen Inc. Sessiooni juhtis Tõnu Esko – Eesti Geenivaramu, Tartu Ülikooli genoomika instituut

KAHEPOOLNE TEADUSKOOSTÖÖ

2017. aastal algas Prantsuse-Eesti teadus- ja tehnoloogiakoostööprogrammi „G. F. PARROT“ järjekorras kaheksanda konkursi edukaimate projektide (kokku oli neid kaheksa) elluviimine. Toimus 13 Prantsuse teadlaste visiiti Eestisse ja 19 Eesti teadlaste visiiti Prantsusmaale. Taiwani-Eesti koostööprogrammi kuuenda konkursi tulemuste põhjal rahastati kahe Eesti teadlase visiiti Taiwanisse ja kahe Taiwani teadlase visiiti Eestisse. Jaapani Teaduse Edendamise Ühingu (JSPS) järeldoktori stipendiumi sai eraldatud kvootide alusel üks Eesti noorteadlane.

Balti teaduskoostöö programm

Koostöös HTMiga koostati Euroopa Majanduspiirkonna finantsmehhanismist rahastatava Balti teaduskoostöö programmi põhimõtted. Taotlusvoor avati 25. oktoobril Tallinnas peetud programmi ava- ja partnerlusüritusel, kus oli 226 osavõtjat.

25. oktoobril toimus Tallinnas Balti teaduskoostöö programmi ava- ja partnerlusüritus

Eesti Teadusagentuur on hinnatud partner Eesti TAI poliitika kujundamisel

TEADUSPOLIITIKA KONVERENTS „TEADUS KUI EESTI ARENGUMOOTOR V. KUIDAS TEADUS KAITSEB EESTIT?“

Koostöös Rektorite Nõukogu, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Noorte Teaduste Akadeemia, Riigikogu kultuurikomisjoni ja HTMiga toimus Riigikogus järjekorras viies poliitikuid, teadlasi ja ettevõtjaid ühendav Eesti teadussüsteemi arengu konverents „Teadus kui Eesti arengumootor V. Kuidas teadus kaitseb Eestit?“.

Konverentsil oli 94 osalejat ja selle veebiülekanne jälgis umbes 120 inimest, konverentsi ülekannet kajastavat artiklit luges 1500 inimest. Konverentsi sai jälgida ERRi portaali Novaator ja Riigikogu veebilehe vahendusel. Konverentsisari on soodustanud huvipoolte tihedamat suhtlust ja tänu sellele on paranenud vastastikune mõistmine.

Parlamendierakondade teaduspoliitika diskussioonis osalesid Jevgeni Ossinovski, Krista Aru, Aadu Must, Jürgen Ligi ja Mart Nutt. Vestlust juhtis Tarmo Soomere

ANALÜÜSI RAKKERÜHM

Analüüsi rakkerühma kuuluvad peale Eesti Teadusagentuuri analüüsiosakonna Haridus- ja Teadusministeeriumi, Statistikaameti, Eesti Teaduste Akadeemia ja Rektorite Nõukogu teaduspoliitika kujundamiseks vajalike andmete, analüüside ja

uuringutega tegelevad töötajad. 2018. aastal toimunud kolmel rakkerühma koosolekul arutati ettevõtete teadus- ja arendustegevuse statistika korras- tamise, TA kulutuste arvestamise metoodika ning TA aktuaalse statistika teemalehtede väljaandmise üle.

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE STATISTIKA JA ANALÜÜS

Koostati kogumik „Eesti teadus 2019“ (eesti ja inglise keeles), mis annab ülevaate Eesti teaduse seisundist ja arengust rahvusvahelises võrdluses. Artiklite autorid on oma eriala tunnustatud teadla- sed ja valdkonna asjatundjad.

ETAg veebilehel uuendati teadus- ja arendustege- vuse statistikat ja anti välja esimesed teemalehed. Uute andmetega täiendati „Nutika spetsialiseeru- mise kasvuvõimalduste seire ja kasutatavad indi- kaatorid võrdlusriikides“ raportit. Telliti teadust ja tehnoloogiat tutvustavate tegevuste kaardistamise ja analüüsimise uuring.

Granditaotluste hindamise toetamiseks koostati bibliomeetriline analüüs, mis kooskõlastati kõigi taotlejatega.

Jätkati 2017. aasta lõpus alustatud tagasiside küsi- mist meie tegevuste sihtrühmadelt. 2018. aastal tehti neli tagasisideküsitlust, milles vastajad hin- dasid protsessi eri etappe (info leidmisest ja taot- lemisest kuni otsuste ja hinnangute kasulikkuseni). Vastamise määrad olid olenevalt sihtrühmast 28% kuni 53%. ETAgist vajadusel kasuliku nõu ja abi saa- mist hinnati kuuepallisel skaalal keskmiselt hinne- tega 4,5 kuni 5,2. Sihtrühmadelt saadud tagasiside on ETAgile oluline tegevuste ja teenuste paremaks muutmiseks.

EESTI TEADUSINFOSÜSTEEM

Eesti Teadusinfosüsteem ETIS koondab infor- matsiooni teadus- ja arendusasutuste, teadlaste, teadusprojektide ning erinevate teadustegevuste tulemuste kohta. ETIS keskkond on mõeldud nii taotluste esitamiseks, nende hindamiseks kui ka projektide aruandluse korraldamiseks.

2018. aastal valmis seitse uut taotlus- ja menet- lusvormi. Menetlejate soovil uuendati põhjalikult kahteist varem kasutusel olnud taotluse ja lepingu vormi. Täiendati ja ajakohastati infosüsteemi juhen- deid ja infotekste.

Suur töö tehti ära andmekvaliteedi parandamise nimel, parandati vigaste isikukoodidega isikute and- med või kustutati need süsteemist. Pärast andmete

impordi käivitamist Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS) tekkis vajadus liita juhendamiste topektir- jeid.

Juunis võeti kasutusele uus retsensentide moo- dul. Esmakordselt paluti retsensentidel anda tagasisidet ETIS kasutusmugavuse kohta. Küsitlusest välja koorunud probleemsete koh- tade juurde lisati jooksvalt infotekste. Retsen- sentide vabas vormis vastused andsid hinnalist infot, kuidas edaspidi mooduli kasutamist veelgi mugavamaks muuta.

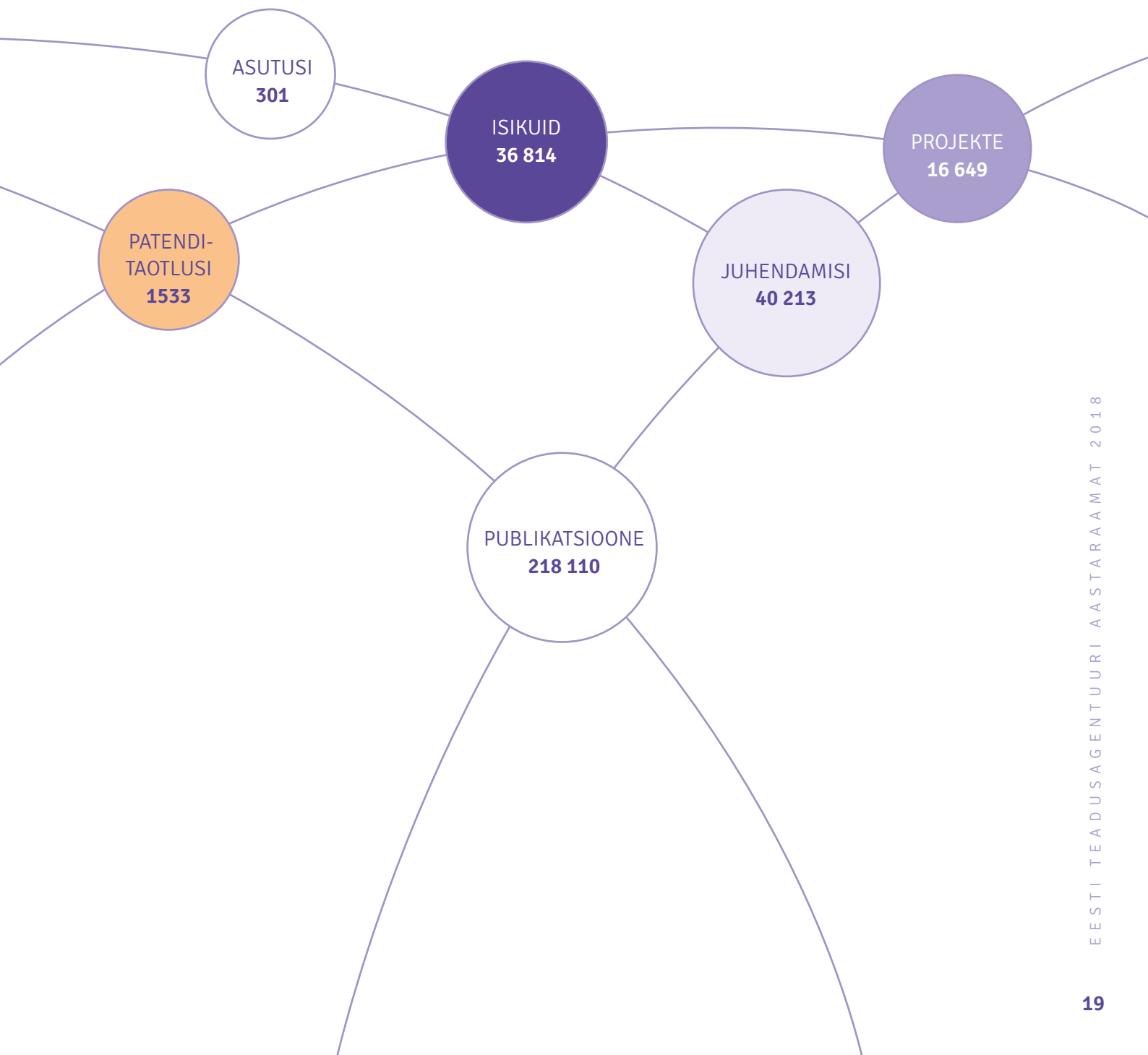
Portaali lisati rubriik „ETIS info“, kus kajastatakse jooksvalt ETIS uusi arendusi, mis puudutavad tavakasutajat või asutuse ETIS administraatoreid.

ETISe kaudu toimus 2018. aastal 54 taotlus- ja aruandevooru ning esitati 939 taotlust ja sõlmiti 1404 lepingut. Teadusasutuste, teadlaste ja ETAgil töötajate vajaduste ja soovide põhjal tehti ETISest kokku 113 andmete väljavõtet ning väiksemat andmeanalüüsi. Aasta jooksul kontrolliti ja kinnitati Eesti suuremate teadusasutustega hetkel sidumata

teadlaste 2251 teaduspublikatsiooni ja juhendamist ning nõustati asutuste publikatsioonide kinnitajaid ETISe publikatsioonide klassifikatsiooni osas.

ETISe haldamise ja kasutajatoe pakkumise kõrval tehti olulisel määral tööd baasrahastuse alusandmestiku koostamisel HTMile.

ETIS ARVUDES 31. DETSEMBRI 2018 SEISUGA

Teadus ja teadmised on ühiskonnas nähtaval ja kõrgelt hinnatud

TEAME+

Tänu Euroopa Regionaalfondist rahastatavatele TeaMe+ tegevustele oleme saanud algetada suure hulga teadust ja tehnoloogiat ühiskonnas populariseerivaid ja teisi teaduse populariseerijaid toetavaid tegevusi.

ÕPILASTE TEADUSFESTIVAL

2018. aastal korraldati Tartus Eesti Rahva Muuseumis neljas Õpilaste teadusfestival, kus sai tutvuda õpilaste teadustööde riikliku konkursi parimate töödega, töid hinnati ja parimaid töid autasustati. Festivaliprogramm pakkus vaheldusrikast koolivälist õpet ning tutvustas publikule eri teadusvaldkondade kokkupuutekohti. Külastajaid oli ligikaudu 2700 ehk ligi 200 võrra rohkem kui aasta varem.

„Rakett69“
etteaste Õpilaste
teadusfestivali
laval

Teaduse populariseerijate ja teaduskommunikatsiooni toetuseks korraldati

- viies **teaduse populariseerijate suvekool**, kus räägiti disaini protsessist, inseneripedagoogikast ja insenerieriala populariseerimisest. Suvekoolist võttis osa 70 populariseerijat;
- juba üheteistkümnnes **teaduskommunikatsiooni-konverents**, sel korral pealkirjaga „Teadus sotsiaalmeedias – meelelahutuse ja müra vahel?“,

millest võttis osa 163 inimest. Konverentsipäeva otseülekannet sai jälgida ERRi portaali Novaator vahendusel. Konverentsi ülekande algust vaatas 407 ja ülekannet jälgis 147 unikaalset vaatajat. Tagasiside oli positiivne, vastajad pidasid konverentsi õnnestunuks ja leidsid, et konverents on teaduskommunikatsiooni teemade käsitlejana oluline või väga oluline.

Koostati **üheksa miks.ee uudiskirja**, kus kajastati teaduse populariseerijate tegemisi ja tutvustati karjäärivõimalusi teaduses ja tehnoloogias. Uudiskirja otsesaajate arv oli 703, uudiskirja levitatakse populariseerijate Facebooki grupis, millel möödunud aasta seisuga oli 810 jälgijat.

Teadus- ja tehnoloogiapakti eesmärkide ja tegevussuundade täpsustamiseks kohtuti pakti partnerite ja algatajatega, et koostada tegevuskava, mille abil saavutada TeaMe+ programmis lõpuks silmaga nähtavaid tulemusi. Aasta lõpus otsustati küll jätkata koostööd paktiga juba liitunud organisatsioonide võrgustikuga, kuid suunata tegevused insenerieriala populariseerimiseks. Korraldati töötoad Juuru ja Kehra kooli õpilastele, kus räägiti teaduse, tehnoloogia ja insenerinduse olulisusest. Toimus karjäärikoordinaatorite ja karjääriõpetuse valikaine õpetajate sügiskool (61 osalejat), kus tutvustati miks.ee ja ettevõtete ning koolide koostöövõimalusi ja tutvustati inseneri elukutset.

Teadushuvihariduse toetamiseks valmis kuus näidisõppekava („Rakett69“, „Mänguline matemaatika“, „Loodusteaduslikud eksperimendid“, „Teaduslik kokandus“, „Teadusteater“ ja „Leiutamine“), mis sobivad nii olemasolevate huviringide tegevuse mitmekesistamiseks kui ka uute teadushuviringide algatamiseks. Korraldati viis õpetajatele mõeldud koolitust avastusõppe ja leiutamise teemal, milles osales kokku 141 õpetajat.

Esimest korda kutsuti kokku **koolide uurimis- ja loovtööde koordinaatorite võrgustik**. Koos koordinaatorite kaardistamisega selgitati välja nende soovid ja vajadused. Enamik pidas koostöövõrgustiku loomist vajalikuks, et saada tõhusamat abi oma kooli õpetajate ja õpilaste toetamiseks nii juhendamise abimaterjalide osas kui ka hindamisel. Koostöövõrgustikku kuulub 228 kooli, selle avaseminarist võttis osa 89 inimest.

Rahastati teadustelemängu „**Rakett 69**“ 8. hooaja saadete tegemist ja korraldati riigihange nelja järgmise hooaja tootmiseks. Saatesarja 9.–12. hooaja tegemisse on suurtoetajana kaasatud ka Eesti Energia, kellega sõlmisime septembris sponsorlepingu. 8. hooaja keskmine vaadatavus oli 82 206 saate kohta. Sellele lisanduvad järelvaatamised, mida hetkel vaatajamonitooringus ei kajastata.

Aasta alguses korraldati laiale vaatajaskonnale mõeldud teadussaate tellimise hange ja sõlmiti saate järgmise kahe hooaja tootmise leping. Saatesarja „**Uudishimu tippkeskus**“ 2. hooaeg on ETV eetris alates 10. jaanuarist 2019 ja 3. hooaeg jõuab vaatajateni 2019. aasta sügisel.

Õpetajatele, noorte karjäärinõustajatele ja ka noortele endile loodusteaduste ja tehnoloogia valdkonna karjäärivõimaluste paremaks tutvustamiseks materjale pakkuvas **miks.ee portaalis** ilmus 2018. aastal kokku 28 karjäärilugu. miks.ee Facebooki leht on üle 13 000 jälgijaga endiselt Eesti kõige populaarsem teadust kajastav sotsiaalmeediakanal.

Koostöös Teadusajakirjanike Seltsi, Eesti Kunstiakaademia, Tallinna Tehnikaülikooli ja teiste partneritega sisutati Paide keskväljakul **Arvamusfestivali teadusala**.

Koos partneritega valmistati ette algatus „**Kust sa tead?**“, mis sai hoo sisse Arvamusfestivalil.

TEADUSE POPULARISEERIMISE RIIKLIKUD KONKURSID

Korraldati **viis riiklikku konkurssi**:

- üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss (koostöös Eesti Teaduste Akadeemia ja Sotsiaalmi-nisteeriumiga), auhinnati 64 tööd;
- õpilaste teadustööde riiklik konkurss, auhinnati 12 tööd;
- kasvatusteaduslike tööde riiklik konkurss (koostöös Eesti Akadeemilise Pedagoogika Seltsi ja Tartu ning Tallinna ülikoolidega), auhinnati 8 tööd;
- noorte leiutajate riiklik konkurss (koostöös teaduskeskusega AHHA), auhinnati 28 tööd.
- Eesti teaduse populariseerimise auhind, mida samuti annab välja koostöös Eesti Teaduste Akadeemiaga. Välja anti 11 auhinda, elutöö-preemia pälvis Tartu Ülikooli professor Mihkel Zilmer.

Võrreldes eelmise aastaga kasvas peaaegu kõikidest konkurssidest osavõtjate arv.

Mitmesuguste teadust ja tehnoloogiat populari-seerivate tegevuste toetamiseks korraldati **teaduse populariseerimise projektikonkurss** eelarvega 150 000 eurot. Kokku laekus 121 taotlust kogusum-mas 904 600 eurot, millest rahastuse sai 30 projekti.

ETAg toetab **Õpilaste Teadusliku Ühingu** (ÕTÜ) tegevust. Anti välja kaheksa noore uurija stipen-diumit, mille saajatel aidati leida oma uurimistööle sobivad teadlastest juhendajad. Korraldati ÕTÜ 100 osalejaga suveseminar teemal „Paradoksid ja para-doksaalsus“.

Õpilaste
Teadusliku
Ühingu
suveseminar
Viitnal

TEADUSE POPULARISEERIMISE RIIKLIKUD KONKURSID ARVUDES AASTATEL 2015–2018

Konkurss		2015	2016	2017	2018
Kasvatusteaduslike tööde riiklik konkurss	Esitatud tööde arv	42	39	34	42
	Premeeritud	8	8	8	8
	Edukuse %	19	21	24	19
Teaduse populariseerimise projektikonkurss	Esitatud projektide arv	141	144	148	121
	Rahastatud projekte	30	39	28	30
	Edukuse %	21	27	19	25
Eesti õpilaste teadustööde riiklik konkurss	Esitatud tööde arv	148	159	138	158
	Premeeritud	12	12	12	12
	Edukuse %	8	8	9	8
Eesti teaduse populariseerimise auhinna konkurss	Esitatud kandidaatide arv	42	50	59	40
	Premeeritud	11	11	13	11
	Edukuse %	26	22	22	28
Üliõpilaste teadustööde riiklik konkurss	Esitatud tööde arv	566	493	521	532
	Premeeritud	56	59	65	64
	Edukuse %	10	12	12	12
Noorte leiutajate konkurss	Esitatud tööde arv	755	902	987	739
	Premeeritud	30	36	29	28
	Edukuse %	4	4	3	4
Noore uurija stipendium	Taotluste arv	37	40	35	12
	Edukad	15	16	18	8
	Edukuse %	41	40	51	67

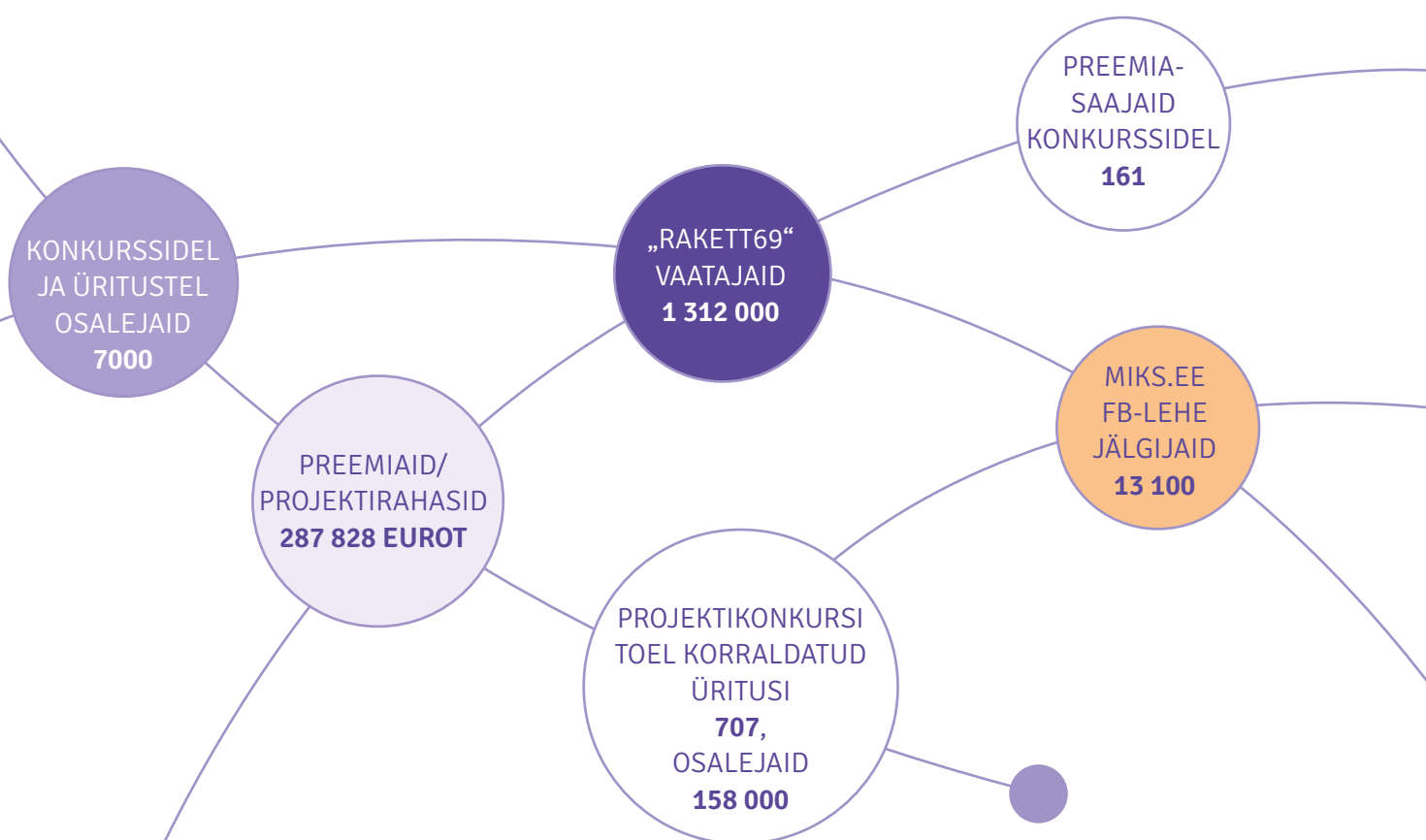
Eesti teaduse populariseerimise auhinnakonkursil sai elutöö auhinna 2018 Mihkel Zilmer, kes seisab pildil ETAg'i tegevjuhi Karin Jaansoniga ja Eesti Teaduste Akadeemia liikme, konkursi žürii esinaise Ene Ergma vahel

PIMEDATE ÖÖDE FILMIFESTIVAL

Eesti Teadusagentuur toetas kolmandat korda PÖFFi raames toimunud **JustFilmi teadusprogrammi** loomist ja teostamist. Võrreldes 2017. aastaga kasvas JustFilmi teadusprogrammi vaa-

tajate arv märgatavalt, ulatudes ligi 2100ni. Viie filmi puhul toimusid seansi järel arutelud vastava valdkonna teadlase ja teadusajakirjaniku juhtimisel.

TEADUSE POPULARISEERIMINE ARVUDES AASTAL 2018

TEADUSE KOMMUNIKATSIOON ÜHISKONNAS

Eesti teaduse positsiooni tugevdamiseks ja nähtavamaks muutmiseks jätkus koostöö teaduskommunikatsiooni rakkerühmas, milles osalevad ülikoolid, teadusajakirjanikud, HTM ja Teaduste Akadeemia. Neljal koosolekul kavandati ühistegevusi (Arvamusfestivali teadusala korraldamine, algatuse „Kust sa tead?“ ellukutsumine, ingliskeelsete uudiste pideva voo tekitamine ja levitamine, üleilmse teadusuudiste portaali EurekaAlert liitumine). Põhijamaade Ministrite Nõukogu rahalisel toel käidi õppevisiitidel Rootsis ja Norras.

Arvamusfestivali teadusala külastas kahe päeva jooksul hinnanguliselt 480 huvilist. Vikerraadio tegi 11. augustil toimunud teaduspoliitika teemalisest arutelust ka otseülekande. Algatusega „Kust sa tead?“ on liitunud 33 partnerit, nende hulgas ülikoolid, meediaettevõtted, vabaühendused, teaduskeskused, teadusagentuur, ajakirjanikud, teadusajakirjanikud jpt. Algatuse tarbeks loodi Facebooki leht, visuaalne kuvand, veebileht www.kustsatead.ee ja anti välja mitut laadi infomaterjale. Toimus algatuse partnerite koosolek ja ajakirjanikele korraldati teadusteemade kajastamise koolitus, algatust on tutvustatud üritustel ja raadios.

„Kust sa tead?“ sai avapaugu Arvamusfestivalil ja oli kesksel kohal akadeemilisest vabadusest kõneleval sessioonil

Eesti Teadusagentuur on usaldusväärne, kompetentne, tõhus, partnereid kaasav ja oma töötajaid väärtustav organisatsioon

Dialoogi edendamiseks teadlaste ja teadusagentuuri vahel korraldati juba kolmandat korda Tartus teadusfoorum „teadusEST2018“, seekord teaduse hindamise teemal. Konverentsil osales 129 teadlast ja konverentsi videoülekannet jälgis hinnanguliselt ca 150 inimest. Teadusfoorumil osalenute tagasiside (72,5% vastanutest pidas üritust väga hästi õnnestunuks või õnnestunuks) ja ettepanekute põhjal võib kindel olla, et üritus on teadlastele oluline ja täidab kavandatud eesmärgi.

Partnerite kaasamiseks juhib ETAg analüüsi ja teaduskommunikatsiooni rakkerühmade tööd.

Töötajatelt saadakse tagasisidet iga-aastase rahulolu-uuringu abil. 2018. aasta alguses valmis 2017. aasta töötajate rahulolu-uuringu kokkuvõtte. Saadud infost lähtudes keskenduti 2018. aastal mees-

konnatöö ja juhtimisoskuste arendamisele. 2018. aasta lõpus tehtud tagasisideuuring oli järjekorras juba neljas, küsimustele vastas 43 töötajat ja võrreldes eelnevate aastatega paranesid kõik näitajad. Hoolimata ETAg Tallinna kontori sulgemisest tingitud keerulisest olukorrast (uurimistoetuste osakonnas vahetusid kõik viis koordinaatorit) said kõik tööd tehtud plaanipäraselt. Pärast ühte kontoris ümberpaiknemist ühtlustus ja paranes koordinaatorite töö kvaliteet, mis omakorda soodustab teadlaste abistamist uurimistoetuste taotlemisel. Tegevuste ümberkolimise tõttu vajati rohkem ruumi, mistõttu võeti kasutusele värskest remonditud 3. korruse tööruumid ning koostöö tõhustamiseks paikneti ümber 4. ja 5. korrusel teistes struktuuriüksustes. Terves agentuuris paranesid töö- ja olmetingimused, sealhulgas suurenes ühiskasutusega ruumide (nõupidamis- ja puhkeruumid) osakaal.

Teadusfoorum „teadusEST2018“

TÖÖTAJATE KOOLITAMINE JA ARENDAMINE

Töötajate arendamiseks ning kompetentsuse suurendamiseks ja koostööoskuste edendamiseks korraldati kolm kõigile asutuse töötajatele mõeldud sisekoolitust, milleks olid turundamine Facebookis, juhtimisoskuste arendamine ja meeskonnatöö ning elupäästev esmaabi. Meeskonnatöö tõhustamise suveseminari osales 41 töötajat. Personaalsetel koolitustel ja konverentsidel käis 31 töötajat.

Sisekommunikatsiooni toetamiseks ja ühiselt oluliste teemade üle arutlemiseks on korraldatud siseseminare. 2018. aastal toimus kümme

siseseminari, kus tutvustati juurdepääsupiiranguid elektroonilises dokumendihaldussüsteemis PINAL ja asjaajamises, Registrite ja Infosüsteemide Keskuse teenuseid, muudatusi töökorralduse reeglites, tõukefondide Mobilitas Pluss, RITA ja NUTIKAS meetmeid, Eesti osalemist Euroopa Liidu raamprogrammis Horisont ja Eesti seisukohti uude raamprogrammi, arutati avatud teaduse ja soolõime teemadel ning valminud RITA uuringute (teadlaskarjäär, teadusaparatuur ja -taristu, eelmise perioodi tõukefondide programmide hindamine) tulemuste üle.

MUUDATUSED KORDADES JA REGULATSIOONIDES

Teadusagentuuri põhikirja muudeti riigivaraaseaduse muudatustest tulenevalt osas, mis puudutas peamiselt juhtorgani liikmekandidaatidele seata- vaid nõudeid ning hindamisnõukogu ülesandeid ja huvide konflikti vältimist. 2017. aasta lõpus vastu võetud uus isikuandmete kaitse seadus tõi kohustuse määrata asutuses andmekaitse spetsialist ja

koostada andmekaitse tingimused. Andmekaitse spetsialistiks määrati Kati Uusmaa. Andmekaitse spetsialistist, kvaliteedijuhist ja assistent-dokumendihaldurist moodustatud töörühm hindas teadusagentuuris töödeldavaid isikuandmeid ning aasta lõpuks koostati andmekaitse tingimused ja isikuandmete töötlemise ülevaade.

EESTI TEADUSAGENTUURI TÖÖTAJAD

31. detsembri 2018 seisuga töötas ETAgis 61 inimest, neist 9 osakoormusega. Lisaks olid 9 töötajat lapsehoolduspuhkusel.

JUHTKOND

Andres Koppel	juhatuse esimees
Karin Jaanson	tegevjuht

TUGIPERSONAL JA ADMINISTRATSIOON

Tõnis Eelma	IT-spetsialist
Tiina Haabpiht	vanemraamatupidaja
Anneli Hellat	raamatupidaja
Helina Loid-Kudu	kvaliteedijuht
Leelo Muru	personalijuht
Krista Palopääl	assistent
Anne Park	pearaamatupidaja
Liina Raju	kommunikatsioonijuht
Kerti Tamm	raamatupidaja
Kati Uusmaa	jurist
Jaanika Vaarmets	assistent-dokumendihaldur

UURIMISTOETUSTE OSAKOND

Siret Rutiku	osakonnajuhataja
Lairi Bakhoff	koordinaator
Ade Kallas-Kivi	uurimistoetuste koordinaator
Hele Priimets	uurimistoetuste koordinaator
Priit Tamm	teadustaristu valdkonna juht
Julia Uusna	uurimistoetuste koordinaator
Mikk Vahtrus	uurimistoetuste koordinaator

ANALÜÜSIOSAKOND

Maarja Sillaste	osakonnajuhataja
Doris Pavlov	analüütik
Hanna Raig	analüütik
Kadri Raudvere	analüütik

EESTI TEADUSINFOSÜSTEEMI OSAKOND

Marika Meltsas	osakonnajuhataja
Kristi Kukk	administraator
Priit Tuvike	administraator

TEADUSE POPULARISEERIMISE OSAKOND

Terje Tuisk	osakonnajuhataja
Helen Biin	programmi TeaMe juht
Kairi Järv	TeaMe+ konsultant
Margit Lehis	vanemkoordinaator
Liis Livin	turundusjuht
Eva Pruusapuu	TeaMe+ koordinaator
Reimo Rehkli	turundusspetsialist
Liisi Röömel	koordinaator
Katrin Saart	vanemkoordinaator
Sirli Taniloo	koordinaator

TEADUSPROGRAMMIDE OSAKOND

Oskar Otsus	osakonnajuhataja
Liina Eek	RITA juht
Margus Harak	Mobilitas Plussi vanemkonsultant
Indrek Kõre	Mobilitas Plussi konsultant
Tiina Loit-Oidsalu	Mobilitas Plussi vanemkonsultant
Kaidi Meus	RITA konsultant
Maikki Moosus	RITA vanemkonsultant
Viktor Muuli	nutika spetsialiseerumise valdkonna juht
Sven Paulus	kommunikatsioonispetsialist
Marje Sulakatko	Mobilitas Plussi konsultant

VÄLISTEADUSKOOSTÖÖ OSAKOND

Silver Lätt	osakonnajuhataja
Maria Alajõe	Brüsseli kontaktbüroo juhataja
Mikk Antsov	vanemkonsultant
Kristi Auli	koordinaator
Maria Habicht	vanemkonsultant
Aare Ignat	projektijuht
Margit Ilves	vanemkonsultant
Aavo Kaine	vanemkonsultant
Katrin Kello	vanemkonsultant
Kristin Kraav	vanemkonsultant
Anna Mossolova	konsultant
Katrin Piller	koordinaator
Argo Soon	vanemkonsultant
Ülle Napa	vanemkonsultant

Raamatupidamise aruandeaasta

BILANSS EURODES

	31.12.2018	31.12.2017
VARAD		
Käibevarad		
Raha	3 109 715	4 144 625
Nõuded ja ettemaksed	5 375 399	4 108 863
Kokku käibevarad	8 485 114	8 253 488
Põhivarad		
Materiaalsed põhivarad	21 416	6 077
Kokku põhivarad	21 416	6 077
Kokku varad	8 506 530	8 259 565
KOHUSTISED JA NETOVARA		
Kohustised		
Lühiajalised kohustised		
Laenukohustised	2 703	2 925
Võlad ja ettemaksed	3 307 950	2 815 292
Kokku lühiajalised kohustised	3 310 653	2 818 217
Pikaajalised kohustised		
Laenukohustised	14 714	0
Kokku pikaajalised kohustised	14 714	0
Kokku kohustised	3 325 367	2 818 217
Netovara		
Sihtkapital nimiväärtuses	33 156	33 156
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	5 408 192	624 077
Aruandeaasta tulem	-260 185	4 784 115
Kokku netovara	5 181 163	5 441 348
Kokku kohustised ja netovara	8 506 530	8 259 565

TULEMIARUANNE EURODES

	2018	2017
TULUD		
Annetused ja toetused	23 743 269	24 985 633
Tulu ettevõtlusest	452	3 217
Muud tulud	12 981	60 688
Kokku tulud	23 756 702	25 049 538
KULUD		
Jagatud annetused ja toetused	-18 093 617	-14 927 717
Mitmesugused tegevuskulud	-3 152 000	-2 518 084
Tööjõukulud	-2 237 570	-2 483 530
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-3 838	-3 947
Muud kulud	-529 662	-332 030
Kokku kulud	-24 016 687	-20 265 308
Põhitegevuse tulem	-259 985	4 784 230
Muud finantstulud ja -kulud	-200	-115
Aruandeaasta tulem	-260 185	4 784 115

2017. aastal muudeti Eesti Teadusagentuuri raamatupidamisarvestust, mille tulemusel sisalduvad meie tulemis nii toetuste ettemakset kui ka välja maksmata toetused. Seega ei ole meie tulem vaid majandustegevuse tulemus, vaid makstakse toetustena välja.

2018. aasta negatiivne tulem on tingitud rohkem väljamakstud toetustest.

